

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **MUDr. M. D.**, zast. Mgr. Dagmarou Rezkovou Dřímlovou, advokátkou se sídlem Muchova 223/9, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 4. 2016, čj. MPSV-2016/78406-911, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2018, čj. 13 Ad 6/2018-100,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Dagmar Rezkové Dřímlové, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **1 573 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Úřad práce České republiky, krajská pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „správní orgán I. stupně“), rozhodnutím ze dne 15. 2. 2016 čj. 9149/2016/AAE, žalobkyni nepřiznal příspěvek na živobytí. Správní orgán I. stupně shledal, že příjem společně posuzovaných osob (žalobkyně a jejího syna) podle § 9 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, v rozhodném období říjen - prosinec 2015 činí částku 12 313,21 Kč, která převyšuje částku živobytí společně posuzovaných osob stanovenou ve výši 6.590 Kč, a žalobkyně proto nesplňuje podmínky nároku na příspěvek na živobytí podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žalovaný rozhodnutím ze dne 21. 4. 2016,

čj. MPSV-2016/78406-911, rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil a odvolání žalobkyně zamítl.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně žalobou podanou u městského soudu, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností.

[4] Stěžovatelka namítá, že otázka, zda se nachází v hmotné nouzi, měla být posuzována podle § 2 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle kterého se osoba nachází v hmotné nouzi, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služeb s bydlením bezprostředně spojených, a dále též podle § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle kterého se osoba považuje za osobu v hmotné nouzi, též jestliže nesplňuje podmínky uvedené v odstavci 2, avšak s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům jí hrozí vážná újma na zdraví. Dále stěžovatelka poukázala na § 3 odst. 1 písm. a) body 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, popřípadě osoba, která je v pracovním nebo obdobném vztahu, ale nemá z těchto vztahů v rozhodném období příjem, s výjimkou osoby, která je starší 68 let, anebo poživitelem starobního důchodu.

[5] Další námitka stěžovatelky směřuje proti závěru žalovaného a městského soudu, že stěžovatelka si může příjem zvýšit prodejem nebo jiným využitím svého majetku – zahrady a zahradní chatky. Po stěžovateli nelze spravedlivě požadovat, aby tento majetek prodala či pronajala, jelikož zahradu využívá k pěstování plodů a bylin, které alespoň částečně přispívají ke zmírnění jejích zdravotních problémů. V posuzovaném případě tedy měly správní orgány přihlížet k § 14 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle kterého prodej nebo jiné využití majetku příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi nevyžaduje v případech, kdy je zřejmé, že jeho prodej nebo jeho jiné využití by nebyly úměrné zisku z něj plynoucímu nebo pokud to nelze po osobě spravedlivě žádat.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření konstatuje, že stěžovatelka nesplňovala podmínku nároku na příspěvek na živobytí podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jelikož příjem společně posuzovaných osob podle § 9 odst. 2 téhož zákona převyšuje částku živobytí. S odkazem na judikaturu NSS uvedl, po stěžovateli lze využití jejího majetku žádat, protože se jedná o rekreační nemovitost, kterou stěžovatelka nevyužívá k trvalému bydlení.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[8] Úvodem nutno poznamenat, že nárokem stěžovatelky na příspěvek na živobytí se NSS již zabýval (srov. např. rozsudky ze dne 30. 3. 2017, čj. 4 Ads 5/2017-86, ze dne 24. 5. 2018, čj. 1 Ads 433/2017-29, nebo ze dne 10. 4. 2019, čj. 9 Ads 379/2018-27). Na předchozích závěrech nemá NSS důvod nic měnit ani v této věci a ze svých předcházejících rozhodnutí v ní vychází.

[9] Stěžovatelka především namítá, že její nárok na příspěvek na živobytí měl být posouzen podle § 2 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi nebo § 2 odst. 3 tohoto zákona; tato ustanovení vymezují podmínky, za kterých se osoba nachází v hmotné nouzi.

[10] NSS konstatuje, že zákon o pomoci v hmotné nouzi obsahuje v § 2 vícero definic osob, které se pro účely tohoto zákona nacházejí v hmotné nouzi. Jednotlivé definice se však vztahují k různým typům dávek pomoci v hmotné nouzi vymezeným v tomto zákoně. Pro přiznání nároku na příspěvek na živobytí je podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi rozhodná pouze definice uvedená v § 2 odst. 2 písm. a), podle které má nárok na příspěvek na živobytí *„osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob“*. Z této skutečnosti městský soud v napadeném rozsudku správně vycházel; zákon o pomoci v hmotné nouzi jiný postup ani neumožňuje.

[11] NSS pouze doplňuje, že definice uvedená v § 2 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi se vztahuje pouze k doplatku na bydlení podle § 33 odst. 1 tohoto zákona (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 11. 2012, č. j. 4 Ads 82/2012-26). Definice obsažená v § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi je pak výslovnou podmínkou pro vznik nároku na dávku mimořádné okamžité pomoci podle § 36 a § 37 zákona (srov. např. rozsudky NSS ze dne 6. 3. 2013, č. j. 6 Ads 138/2012-19, a ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014-20). Pro účely přiznání příspěvku na živobytí z nich proto není možné vycházet. Není možné také vycházet z výjimek výčtu osob, které nejsou v hmotné nouzi, podle § 3 odst. 1 písm. a) bodů 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jelikož i v těchto případech je třeba především splnit podmínky hmotné nouze stanovené v § 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

[12] Podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi se osoba nachází v hmotné nouzi, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob *„po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24)“*.

[13] V posuzovaném případě bylo zjištěno, že příjem společně posuzovaných osob (stěžovatelky a jejího syna) podle § 9 odst. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi za rozhodné období činí částku 12 313,21 Kč. Ta byla vypočtena jako rozdíl skutečného příjmu stěžovatelky a jejího syna (18 943,40 Kč; § 9 odst. 1 zákona) a částky odůvodněných nákladů na bydlení, které mohou dosahovat nejvýše 35 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob, tj.: $18\,943,40 - (18\,943,40 \times 0,35) = 12\,313,21$.

[14] Částka živobytí stěžovatelky byla vypočtena podle § 24 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi, která činí u osoby, která není uvedena v písmenech a), b), d) nebo e), částku existenčního minima, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 26 až 29. Částka

existenčního minima činí podle § 5 odst. 1 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, 2200 Kč. Tato částka byla v případě stěžovatelky zvýšena podle § 27 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi o polovinu částky rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem (tj. 470 Kč), neboť nebylo zjištěno, že by stěžovatelka měla jakékoliv nároky či pohledávky, které by mohla využít ke zvýšení příjmů. Dále byla částka živobytí stěžovatelky zvýšena podle § 29 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jelikož bylo prokázáno, že její zdravotní stav vyžaduje zvýšené náklady na dietní stravování. Jelikož má stěžovatelka více typů diet, byla k částce živobytí v souladu s § 1 odst. 2 vyhlášky č. 389/2011 Sb. připočtena částka 1 090 Kč odpovídající té z diet, která je nejvyšší. Spolu s osobou společně posuzovanou byla stěžovatelce stanovena částka živobytí ve výši 6 590 Kč. Jedná se tedy o částku nižší, než je příjem společně posuzovaných osob vypočtený ve výši 12 313,21 Kč, a nárok na příspěvek na živobytí podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi stěžovatelce proto nevznikl.

[15] Podle § 26 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi má nárok na zvýšení částky živobytí o polovinu částky rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem osoba, která majetek: „a) nemá, b) má, ale nelze jej využít ke zvýšení příjmů, c) má a využívá jej ke zvýšení příjmů.“

[16] Ve správním řízení bylo zjištěno, že stěžovatelka je majitelkou zahrady o výměře 1 938 m² v obci V., okres K. H., a pozemku o výměře 41 m² v obci V., jehož součástí je stavba - zahradní chatka. Podle odhadu správního orgánu I. stupně minimální cena zahrady činí 58 140 Kč a zahradní chatky 1 230 Kč, tj. celkem 59 370 Kč.

[17] Stěžovatelka namítá, že prodej nemovitostí po ní nelze spravedlivě požadovat, jelikož užívání zahrady má význam pro její zdravotní stav a její prodej by nebyl úměrný zisku z něho plynoucímu. NSS chápe argumentaci stěžovatelky, že její osobní vazba k jejím nemovitostem s přihlédnutím k jejímu věku a zdravotnímu stavu by mohly v posuzovaném případě založit překážku využití nemovitostí ke zvýšení příjmů ve smyslu § 26 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ve shodě s městským soudem je nutné poukázat na skutečnost, že i po zvýšení částky živobytí o polovinu částky rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem podle tohoto ustanovení, tj. o 470 Kč, by však v posuzovaném případě byla částka živobytí společně posuzovaných osob (6 590 + 470 = 7 060 Kč) nižší než jejich příjmy (12 313,21 Kč). Nárok na příspěvek na živobytí by tak stěžovatelce ani po zvýšení částky živobytí podle § 26 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi nevznikl. V postupu správních orgánů ani městského soudu tak v tomto ohledu nelze spatřovat vadu, která by mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí ve věci samé.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[18] NSS s ohledem na shora uvedené kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[19] Zároveň NSS rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti.

pokračování

[20] Odměna zástupkyně stěžovatelky Mgr. Dagmar Rezkové Dřímlové, advokátky, která byla stěžovatelce k její žádosti ustanovena již městským soudem, byla stanovena za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Odměnu tedy činí částka 1 000 Kč [§ 7 bod 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve spojení s § 35 odst. 2 větou druhou s. ř. s.]. Dále má zástupkyně stěžovatelky právo na náhradu hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Zástupkyně stěžovatelky rovněž doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, její odměna (a náhrada hotových výdajů) se tak zvyšuje o tuto daň (§ 57 odst. 2 s. ř. s.) a celkem činí 1 573 Kč. Zástupkyni stěžovatelky tak bude vyplacena částka ve výši 1 573 Kč, a to z účtu NSS do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu